

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/43/43/98

PREFERENCJE PARTYJNE W MARCU '98

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Niewątpliwie głównym tematem ostatnich tygodni była reforma administracyjna kraju. Wokół tej kwestii toczyło się najwięcej sporów i dyskusji - nowy podział administracyjny, liczba i kształt nowych województw wzbudzały najwięcej kontrowersji i protestów. Generalnie też kwestia reform, ich tempa i kolejności realizowania przez koalicję rządową powracała w tym okresie przy różnych okazjach, począwszy od ujawnionego przez prasę listu Wiesława Walendziaka do członków rządu, a skończywszy na opublikowanym już w trakcie realizacji badania¹ dokumencie sygnowanym przez wicepremiera Leszka Balcerowicza pt. „Średniokresowa strategia finansowa rządu”.

Ostatni miesiąc przyniósł wyraźne ożywienie na scenie politycznej. Odbyły się kongresy UW, ZChN, UPR, UP i SKL - w dwóch ostatnich partiach wybrano nowe władze. Za istotne wydarzenie uznać też należy pojawienie się w jednym z tygodników serii artykułów o niejasnościach związanych z rozliczeniem kont dewizowych po byłej PZPR, co ponownie ożywiło dyskusję na temat finansów i długów następczyni tej partii - SdRP i przyczyniło się do wszczęcia przez prokuraturę postępowania wyjaśniającego w tej sprawie.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w połowie marca, udział w nich wzięłoby 60% badanych. Odsetek tych deklaracji utrzymuje się na nie zmienionym poziomie od początku br.

Podobnie jak w ubiegłych miesiącach, najwięcej zwolenników ma AWS. Obecnie ugrupowanie to mogłoby liczyć na głosy 29% badanych skłonnych wziąć udział w wyborach, a więc niemal tyle samo co w styczniu i nieco mniej niż w lutym.

Na drugim miejscu sytuuje się SLD - ze znaczną już stratą (8 punktów procentowych) do swojego głównego rywala z wyborów. W marcu na ugrupowanie Leszka Millera głosowałoby 21% potencjalnych uczestników wyborów. Od początku roku, kiedy to

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (94) przeprowadzono w dniach 12-17 marca '98 na 1123-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

obserwowaliśmy równowagę sił między SLD a AWS, notowania Sojuszu pogorszyły się o 6 punktów. Najbardziej wyraźny spadek poparcia dla tego ugrupowania obserwujemy jednak głównie w ostatnim okresie - w stosunku do lutego liczba zwolenników SLD zmniejszyła się o 4 punkty. Wydaje się, że spadek ten ma związek przede wszystkim z nagłośnioną ostatnio przez media sprawą majątku po byłej PZPR i niejasnościami związanymi z rozliczeniem pieniędzy z kont dewizowych tej partii. Jak uczy doświadczenie, wyborcy są wyjątkowo wrażliwi na tego rodzaju kwestie, tym bardziej gdy pojawiają się one w mediach w kontekście aferalnym.

Na tym samym poziomie co w ubiegłych miesiącach utrzymało się poparcie dla Unii Wolności. Obecnie zamiar oddania głosu na tę partię deklaruje 14% badanych.

Nieco większe poparcie niż w wyborach parlamentarnych uzyskałoby PSL. Notowania ludowców poprawiły się od początku roku o 3 punkty. Obecnie opowiada się za tą partią co dziesiąty badany (10%).

Do ugrupowań, które miałyby obecnie szansę wejścia do parlamentu, zaliczają się także Unia Pracy oraz ROP - głosowałoby na nie odpowiednio 6% i 5% potencjalnych wyborców. Od lutego poparcie dla tych partii utrzymuje się na nie zmienionym poziomie.

**DEKLAROWANE POPARCIE DLA PARTII POLITYCZNYCH. ROZKŁAD ODPOWIEDZI WŚRÓD OSÓB
DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ W POTENCJALNYCH WYBORACH PARLAMENTARNYCH**

Tabela 1

w procentach

Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	'96		'97								'98		
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII/IX	I	II	III
AWS	26	23	25	24	24	26	22	21	23	21	28	32	29
SLD	22	18	20	22	23	23	24	26	24	22	27	25	21
UW	7	8	4	8	8	8	8	7	6	10	15	15	14
PSL	11	12	10	10	10	7	10	8	9	8	7	8	10
UP	7	8	5	7	5	5	8	8	4	5	7	6	6
ROP	8	8	8	6	6	6	5	5	4	5	3	5	5
Inna partia*	3	3	2	2	5	4	2	3	4	2	2	2	3
Trudno powiedzieć	11	14	16	16	13	14	13	14	20	19	9	7	12
N	707	706	666	735	744	777	779	691	759	1436	695	696	667

* W ramach tej kategorii zliczone zostały wskazania na takie ugrupowania, jak: KPEiR RP, UPR, NChD Blok dla Polski oraz odpowiedzi „inna partia lub organizacja”.

Mimo wielu głosów krytycznych, pojawiających się w mediach, nie obserwujemy na razie - jak wskazują deklaracje wyborców - wyraźnego obniżenia notowań partii rządzących. Od stycznia, kiedy to po raz pierwszy od wyborów parlamentarnych powróciliśmy do badania preferencji politycznych, poparcie dla AWS utrzymuje się (z pewnymi wahaniami) na wysokim poziomie, wyższym niż przed wyborami. Stabilne i lepsze niż przed wyborami są też notowania Unii Wolności.

Wrażenie dobrej kondycji politycznej rządzących może pogłębiać stosunkowo słaby w tym miesiącu wynik głównego ugrupowania opozycji - SLD. Można jednak sądzić, że spadek poparcia dla tej formacji jest raczej reakcją na konkretne wydarzenia niż efektem jakiegoś trwałego trendu.

W marcu zarysowała się także słaba tendencja PSL do odbudowy swojej pozycji na scenie politycznej. Po niekorzystnym dla tej partii wyniku wyborczym, po raz pierwszy jej notowania zbliżyły się do rezultatów uzyskiwanych przez nią w ubiegłych latach.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?
 1 - Na pewno wziął(ę)by w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	60	18	22	1123
Płeć				
Mężczyźni	62	16	21	531
Kobiety	57	19	24	591
Wiek				
do 24 lat	60	21	19	156
25-34	53	25	22	199
35-44	60	16	24	232
45-54	64	15	21	205
55-64	65	14	21	141
65 lat i więcej	58	16	26	188
Miejsce zamieszkania				
Wieś	57	19	24	422
Miasto do 20 tys.	61	19	20	134
od 21 do 100 tys.	60	14	26	206
101-500 tys.	60	19	21	226
501 tys. i więcej mieszk.	67	17	16	132
Region				
Północny	61	15	24	106
Zachodni	54	18	28	121
Środkowo-zachodni	60	12	28	172
Środkowy	63	18	19	223
Wschodni	56	21	23	134
Południowo-wschodni	60	22	18	179
Południowo-zachodni	62	18	20	188
Wykształcenie				
Podstawowe	48	23	29	357
Zasadnicze zawodowe	53	20	27	301
Średnie	69	15	16	353
Wyższe	85	4	11	111
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	81	8	11	82
Prac. umysł. niż. szczebla	75	16	9	103
Pracownicy fiz. - umysł.	48	22	30	69
Robotnicy wykwalifikowani	51	28	21	96
Robotnicy niewykwalifik.	33	28	39	70
Rolnicy	61	17	22	75
Prywatni przedsiębiorcy	66	9	25	46
Bierni zawodowo				
Renciści	58	17	25	156
Emeryci	65	15	20	197
Uczniowie i studenci	73	13	13	70
Bezrobotni	48	21	31	99
Gospodynie domowe i inni	47	20	33	60
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	76	16	8	127
Sektor państwowy	51	23	26	118
Sektor prywatny	56	19	25	249
Spółdzielczość	68	12	20	20
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	48	23	29	217
201 - 325	52	22	26	203
326 - 449	65	15	20	184
450 - 599	64	16	21	128
Powyżej 599 zł	77	9	13	198
Ocena własnych war. mater.				
Złe	46	22	32	335
Średnie	60	18	22	506
Dobre	75	13	12	281
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	71	8	21	62
Raz w tygodniu	63	19	18	584
Kilka razy w miesiącu	57	15	28	159
Kilka razy w roku	52	21	27	217
W ogóle nie uczestniczy	55	17	28	100
Poglądy polityczne				
Lewica	70	14	16	219
Centrum	56	21	23	273
Prawica	75	12	13	387
Trudno powiedzieć	31	26	43	242

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	UP	UW	AWS	SLD	PSL	ROP	Inna partia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	14	29	21	10	5	3	12	667
Płeć									
Mężczyźni	7	14	30	20	12	6	3	9	329
Kobiety	6	13	29	22	8	4	3	15	338
Wiek									
do 24 lat	5	16	39	11	10	4	3	13	91
25-34	7	19	23	24	8	6	3	12	106
35-44	7	16	24	20	7	9	8	10	139
45-54	9	12	26	28	12	3	0	10	130
55-64	6	12	39	28	5	2	0	7	93
65 lat i więcej	4	8	31	14	15	5	3	20	109
Miejsce zamieszkania									
Wieś	5	8	30	14	23	5	2	14	238
Miasto do 20 tys.	10	11	20	29	3	6	4	17	79
od 21 do 100 tys.	8	9	31	31	4	4	3	10	124
101-500 tys.	6	19	28	27	1	6	5	9	135
501 tys.i więcej mieszk.	6	29	36	13	0	4	4	7	89
Region									
Północny	3	18	27	29	7	4	0	12	64
Zachodni	8	21	28	21	8	2	0	12	65
Środkowozachodni	10	10	28	18	8	6	4	16	103
Środkowy	8	20	30	20	11	2	2	16	137
Wschodni	7	9	32	17	9	10	2	16	75
Południowo-wschodni	4	9	34	12	20	5	4	12	107
Południowo-zachodni	5	11	26	33	2	5	6	11	116
Wykształcenie									
Podstawowe	4	7	33	14	18	3	0	21	170
Zasadnicze zawodowe	11	6	31	24	11	5	4	8	158
Średnie	5	17	28	25	5	5	4	11	245
Wyższe	6	31	24	21	4	7	3	4	94
Grupa społ.-zaw. pracujący									
Kadra kier.,inteligencja	7	34	20	16	6	4	5	8	66
Prac.umysł.niż.szczebła	4	15	27	33	6	2	4	9	77
Pracownicy fiz.- umysł.	6	22	19	18	3	8	2	22	33
Robotnicy wykwalifikowani	7	7	39	14	7	15	2	9	49
Robotnicy niewykwalifik.	0	14	43	7	0	0	9	28	23
Rolnicy	1	0	34	17	39	4	0	5	46
Prywatni przedsiębiorcy	16	20	23	21	0	12	5	3	30
Bierni zawodowo									
Renciści	8	9	22	28	10	4	0	18	91
Emeryci	5	6	37	23	8	4	4	12	128
Uczniowie i studenci	3	25	36	11	9	3	5	8	49
Bezrobotni	13	9	22	21	14	3	0	17	47
Gospodynie domowe i inni	7	12	34	26	7	3	0	10	28
Pracujący poza rolnictwem									
Sfera budżetowa	8	24	24	23	7	3	2	10	95
Sektor państwowy	2	7	40	22	11	9	5	4	60
Sektor prywatny	7	19	24	24	3	7	4	12	139
Spółdzielczość	5	22	18	17	0	7	10	21	14
Dochody na jedną osobę									
Poniżej 200 zł	2	3	30	19	19	9	3	14	101
201 - 325	7	8	23	23	12	5	2	20	107
326 - 449	13	5	29	26	9	3	5	10	120
450 - 599	9	13	43	17	5	4	0	9	81
Powyżej 599 zł	5	28	23	25	0	4	5	9	153
Ocena własnych war. mater.									
Złe	4	7	29	27	14	5	1	12	154
Średnie	6	11	29	20	10	7	3	15	304
Dobre	9	22	31	19	6	2	5	7	209
Udział w prakt. religijnych									
Kilka razy w tygodniu	4	6	59	11	4	3	1	11	44
Raz w tygodniu	7	10	34	18	13	6	2	11	367
Kilka razy w miesiącu	5	23	18	21	8	5	2	18	91
Kilka razy w roku	7	21	16	28	5	6	5	14	110
W ogóle nie uczestniczy	5	17	21	38	6	0	7	6	55
Poglądy polityczne									
Lewica	6	5	3	71	10	1	1	5	153
Centrum	8	17	9	16	20	4	7	19	150
Prawica	7	16	58	1	4	7	3	5	290
Trudno powiedzieć	4	17	15	7	9	8	1	40	74